

Ngs.

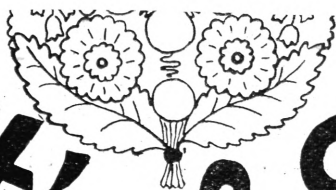
Nogradmegyei Nagy Iván
Museum.

Balassagyarmat,

I. ÉVFOLYAM 4. SZ.
1934. NOVEMBER HÓ

EGYES SZÁM ÁRA 20 FILLÉR
ELŐFIZETÉSI ÁR 1 ÉVRE 1.50 P

Bokrotások garaja

TÁRSADALMI
FOLYÓIRAT

SZERKESZTI
PAULINI BÉLA

Megjelenik havonta egyszer

Bölcs Benedek

Irta: PAULINI BÉLA

A barna gerendás szoba sarkában fehér banyakemence. Az ágyban magasra vetve a párnák. Keményre vasalt szoknyák lógnak alá a gerendáról. Az asztal mellett egy idősebb, meg egy fiatalabb férfi — rajtam kívül. Macska surran elő az ágy alól. Hátamat pad támlájának vetem. Menyecske kínál:

— Tessék, szögyön.

Hatalmas lál az asztalon, párolgó étel benne, szedek is; a kocsi alapsan összerázott, de jó étvágycsináló a kocsirázás, vagyis ebből is látnivaló, milyen szerencse rázós kocsim utazni.

Itt Uszódon. — amelyik valaha de sokat uszított — a Benedekékhez vagyok hivatalos. Idősb Benedek Sándor, meg ifjabb Benedek Sándor élnek itt egy portán.

Az idősebb menyecske kínálgat, a fiatalabb csöröglyőben van. Az hát, komaasszony elment a csöröglyőbe vagyis keresztelői ebédre.

Az öregszüle a kemence mellett még a levest kanalazza.

S elhallgatom utóbb idősb Benedek Sándort, ahogy a jóízű ételeket jóízű tréfákkal tetézi.

Bár a pohár is megtelik, kiürül közben egynéhányszor.

Teszem fel, hogy még abban a bizonyos árvizes világban történt — amikor még nem voltak gátak, amik megoltalmazták a Dunamenti községet a különben kényelmes medrétől is ki-kilépő víztől — hogy egy nyaraló-jelölt, meg egy uszódi menyecske között ilyen beszélgetés kapcsolódott a lakáskiadás ügyéhez. Ahogy következik...

Nyaraló: A lakással meg volnék elégedve, de honnét veszünk vizet a mosáshoz?

Menyecske: Hát itt a Duna!

Nyaraló: Hát az ivóvizet?

Menyecske: Itt a Duna!

Nyaraló: És ha tűz támad?

Menyecske: Itt a Duna!

Nyaraló: De hát ha kiönt a Duna, hova menekülünk innét?

Menyecske: És hol van innéi a Duna!

Még abban a bizonyos árvizes világban...

Mert csakugyan itt van a Duna harminc lépésnyire a község szélső házától, árvíz még sines s ártézi kut is szolgál vízzel, kiváló

viz, bár... én azért csak bort iszom, no, Isten éltesse!

S az uszódi haluskával hogy is volt? Uszódi haluska, uszódi haluska? Évődön hang-

„BARANYA BÁCSI” Kúnszentmiklós
(Pál felvétele)

zik, ilyesmik emlegetéséért valaha bizony megverték az embert. Most már dehogy is fájlalják, lám, uszódi lakos maga meséli fölényesen...

Vagyis, hogy elment az egyszeri uszódi Pestre, bordós hagymával. Hatalmas szállító-gőzösök még nem voltak, ladikba rakták a hagymát, jól megtétézték, s gyalogszerrel baktatva a parton, huzzák felfelé a ladikokat. bordós hagymával. Vagy azzal, amivel. Mondjuk, öt-hat napig csak eltartott, amíg így fölértek Pestre.

No, eladta az ember a bordós hagymát. Aztán elgondolta, régen nem ettem meleg ételt, bemegyek egy vendéglőbe.

Be is ment. A vendéglőben egy német

éppen fizet. S hallja ám az uszódi, hogy haluskát emleget a német. Az bizony nekem is megteszi.

Egyszóval számol a vendéglős a némettel, hogy ugymond: »Drei Gulden«.

Haluska, Drei Gulden, csak szólítja ám az uszódi a vendéglőst, rendel: »Drei Gulden haluska!«

Hát hoznak három forint ára haluskát. Képzhetni, mekkora tállal.

Eszi, eszi, folyvást eszi a haluskát az egyszeri ember, mit tehet.

Eszi, folyvást eszi, bár ahogy felét megette, már egy »kicsit« unja. Nem ártana, valami egyébvel folytatni az ebédet. A haluskát eltenni a hazafelé utra.

S ahogy ezt elgondolja, hallja ám, hogy egy másik vendég azt böki oda a vendéglősnek: »repetek«.

No, jól van, az uszódi ember is odaszól: »repetek!«

S ahogy a vendéglős elmegy a — repetéért, az uszódi ember bele is rakja a tarisznyájába a maradék haluskát.

Hát, ahogy ezzel elkészül, csak jön ám a vendéglős és hoz neki — annyi haluskát, mint előbb. De éppen olyan rengeteget.

Erre már elfutotta a méreg az egyszeri uszódit.

Még jobban elfutotta, amikor hat forintot kellett kifizetnie, hármat haluskáért, hármat repetéért, ami megint csak haluska.

De, ha már hat forintot ki kellett fizetnie haluskáért, csak nem hagyja a vendéglősnek a repetét se. Nosza, beletömi azt is a tarisznyába, de most már igazán csordultig telt a tarisznya.

S elkezdett tünődni, mit kellene rendelni a haluska után? Isten ments tünődni, az volna a vége, hogy ez a fenemegnemette vendéglős, harmadszor is haluskát hoz.

Szedte-vette a sálorfáját az egyszeri uszódi, illetőleg a tarisznyáját, amit majd szétrepesztett a tünenielen haluska és szinte görnyedezve a teher alatt, elindult a Dunapart felé. Ahol a csónakja volt kikötve.

Amin a bordáshagymát fölhozta Pestre.

S mivelhogy most már üres volt, személyesen ültetett bele, az-az személyesen meg a haluska.

Irány Uszód.

Hát ahogy hazaér Uszódra, kiszáll, ballag befelé a községbe, éppen alkonyodik. Vállán a tarisznya, amiben még mindig van jócskán

A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium rendelete a bokréta-mozgalom ügyében

Mennél jobban átment a köztudatba, hogy a magyar népművészet — amit már-már halottnak dezttek elkönnyvelni — megfelelő kultusz nyomán nemcsak új életre támadhat, de épp az egyre szürkülő világban világ csodájává is lehet, annál jobban lehetett érezni, hogy ezt a kultuszt felettébb rendszeres, minden irányban megfontolt munkával kell tovább vinni, máskülönben tultengés is válhat belőle, tultengés, elkomolytalanítás és hirtelen és igen csunya csőd, akkor, amikor a világcsoda részben már megvalósult.

Egy magyar ügy gyönyörű élete helyett szégyenletes halál — akkor már végleges — és szégyenletes azért, mert már virágos élet volt. És csupán azért, mert ez az ügy is a divatok sorsára juthatott, divatok sorsa: divat, még nagyobb divat, aztán egyszer teljes megunás és — jöjjön más divat? Csakhogy az új életre támadt, de legább is támadó magyar népművészet — világ különleges csodája s azon innen egy sereg csupa nemes értelmű magyar lelkiügy összefoglalója!

A rendszeres országos munka zavartalanságát bizonyára rendkívüli mértékben erősíti meg most a magas M. kir. Vallás és Közoktatásügyi Minisztériumnak az a határozott hangú rendelete, amit az ország tanítóságához intézett. A rendelet igenis teljes átérzése annak, hogy nemes szándéku és már bizonyítottan nagyon jó magyar

ügyeket fenntartás és minden más szempontra való tekintet nélkül kell megvédeni. A bölcs rendelet így hangzik:

„Valamennyi m. kir. tanfelügyelőnek, a kecskeméti kir. tanfelügyelői ki rendeltség vezetőjének, a budapesti és szegedi kerületi polgári iskolai kir. főigazgatónak.

Felhivom cimedet, közölje a rendelkezése alatt álló iskolák és intézetek tanszemélyzetével, hogy aki a népművészetek ápolásának és új virágztatásának munkájában részt kíván venni, ezt csak a Magyar bokréta szövetség elvei és munkaterve szerint tegye és mielőtt népművészeti értelemben népi csoportot megszervez, vagy ilyen szerepeltetni óhajt, forduljon szakszerű támogatásért és utmutatásért a Magyar bokréta szövetség elnökségéhez.

Az elnökség címe: Budapest, VIII. Futó-u. 49. (Időközben megváltozott: VIII. Szentkirályi-u. 49. A szerk.)

Valamennyi főtit. Egyházi főhatóságnak!

Fenti rendeletemet azzal van szerencsém nagybecsű tudomására hozni, hogy a bölcs főhatósága alatt működő iskolák és intézetek

lanszemélyzetére nézve hasonló módon intézkedni sziveskedjék. Budapest, 1934. november hó 5-én. A miniszter helyett: Petri Pál s. k. államtitkár.

A Magyar bokréta szövetség a legmélyebb hálával köszöni meg a magas intézkedést, amelyik a sorokban kifejezett szándékon túl azért is nagyjelentőségű, mert a Magyar bokréta szövetség irányában teljes bizalmat jelent. A Magyar bokréta szövetség a rendkívül kitüntető bizalommal nemcsak nem fog visszaélni, de a legtisztább erkölcsi kötelességének fogja tartani, hogy olyan fokozott jószolgálatokat tegyen a nemzetnek, ami csak akarataiból, erejéből, tehetségéből és lendületéből, egyúttal azonban meggondolt ágból kitélik.

Legutóbbi számunkban részleteket közöltünk anyagából ama rendkívüli közgyűlésünknek, amely a bokréta-ügyek veszedelmeivel foglalkozott. A felszólalók nagy része történetesen — tanító volt. Néhány mondatban, de számtalan irányban mutattak rá, mit jelent, ha a »divat« ürügye alatt népi csoportokat ide-oda ráncigálni egyáltalán megkísérelhető. A magas Minisztérium rendelete bizonyára külön öröm, megnyugvás a nemes divatért komolyan rajongó, egyúttal aggódó tanítóknak, akik sok kényelmetlen és nem hasznos zaklatástól menekülnek meg.

haluska. ha az uton rá is fanyalodott, me-
gint csak. De még Jósokán van. És kérem,
ahogy már épp belépne a házba, csak elébe
szalad a kisfia. Nagy örömmel ront ki: »hej,
édesapám, csakhogy hazaért vacsorára! Édes-
anyám épp most főzte ki a — haluskát!«

— Régi öregek így találták ki, — mondja
a menyecske...

»Régi öregek...«

Bár az azért bizonyos, hogy például az
uszódi dreigulden-haluskát nem uszódi öregek
találták ki. Hanem vagy foktőiek, vagy szent-
benedekiek; vagy... egyszerűen valamely
szomszédbeliek... S az uszódiak mit talál-
tak ki? Talán amit Foktőre mondanak, avagy
Szentbenedekre, majd minden községnek meg-
van a maga holkit-miért-vernek megje, nem
igaz?

De maradjunk most — helyben! Az ám,
ide valósi az a mondás is, hogy ráijesztett,
mint Nagy Kata Jóska a csikóra! Nagy Kata
Jóska — de jó név, jó hát s a névhez
tartozó történet se rossz, történet pediglen...

Hogy Nagy Kata Jóska pásztoreMBER ott
őrzött a határban, de valahol az ut mentében.
Arra kocsiz egy gazda, két lova közül egyiknek
csikaja van, de elmaradoz a csikó! Hát
odakiált a gazda Nagy Kata Jósokának: »ijesz-
sze meg kee azt a csikót! S Nagy Kata
Jóska fogja a botját, csap egyet a csikó
felé, ijedjen meg! Hát ugy eltrefálta a csikót
— egész haszonra — hogy az csak elterült
a porban. Maga jószántából meg se mozdulá
többé.

Izes ételekre, izes tréfák, Isten éltesse uszó-
di Benedekéket!

De talán hallottunk már felülük máskor is.

Hallottunk hát, Benedek Péterről, az érde-
kes földműves festőről, de ifjabb Benedek
Sándorról is, aki csendes vasárnapok dél-
utánjain, hosszú téli estéken verseket ír. Ki-
tűnő verseket, jelent meg már verse újságok-
ban is. Földműves-festő, földműves-költő az
uszódi Benedek-családban. S idős Benedek
Sándor?

Ó, a bölcs.

Tudja ő jól — a gazdasági válságot, mi-
mászt — az egynéhány kis holdja épp eleget
szenvedi nagyvilág dolgát — vendég étvágyát,
mégse rongálja emlegetésével. Deríteni igyek-
szik — saját magát is persze — ugy se
segít, ha a lélek is elomlik. Szív, lélek állja
legalább a sok bajt — sarat, ami az egész
kerekek világ lábát buzza. Bölcs.

A fakanál*)

Írta: DR. MADARASSY LÁSZLÓ.

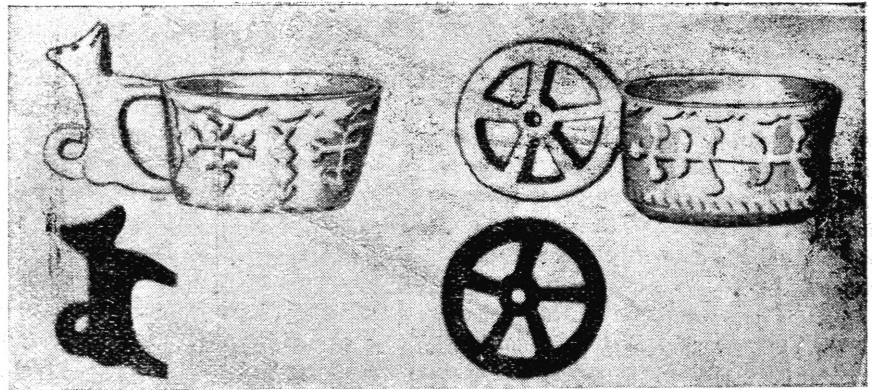
Az egy darab fából faragott és tarisznyára fölesatélható vízmerítő csészét a keleti palócság — fakanálnak nevezi. A borso-di Bükk-hegység nyugati, erdős, ligetes nyulványon és az Eger-, Szilvás-, Bán-patak völgyeiben lakó palócságnak — sőt már Barkóságnak — tarisznyájáról ma sem hiányozhat a többé kevésbé díszes fakanál. Ezeket a fakanalakat csaknem kivétel nélkül pásztorok faragják, akik egyéb holmik faragásában is jeleskednek.

Nem mindegy, hogy milyen fából készül a fakanál. A faragó pásztorok ismernie kell minden jó és rossz tulajdonságát annak a fának, amelyből faragni akar. Vig András a Dobogó-tanyán élő 70 esztendő juhász, amikor megkérdeztem tőle, hogy milyen fából van a kanala, így válaszolt: — „Iharfából, Verőn nőtt fel, ojjan kemény, akár az acél”. (Verő — a hegynek, dombnak verőfényes, napos oldala.) Ha a pásztor kiválasztja az erdőn, ligeten, gyümölcsösben a kedvére való fát — leginkább az ihar- és szilvafát kedvelik — és annak megszerzésén is túl van, a fa derekát kisebb szeletekre elfűrészeli és amennyiben a szeletek elég terjedelmeseek, szokot baltával föl is négyeli. A fadarabokat azután fölrakja a mestergerendára, elrejtja a „pad”-on (padlás!), vagy őrizi a faragókamrájában, mert a módosabb pásztorok ilyen is van. A fadarabok félévig, esztendeig is hevernek, száradnak rejtkehelyükön, amíg végre kés alá kerülnek. Ez a kés a faragókés, amely rend-

A VIG ANDRÁS-FÉLE FAKANÁL EGYIK OLDALA ÉS FENEKE.

*) A „Népéletből”.

A Német Varga Ferenc-féle fa kanalak a hozzávaló bőrmintákkal.

szint elhasznált vagy törött borotvapengéből készül. A borotvakést minden faragó pásztor maga szerkeszti össze, hogy a „kezére álljon”. Fa-, csont-, szaru-, vagy agancsnyelet farag, amelynek vastagságát és hosszúságát kezének „fogás”-ához szabja. Ebbe a nyélbe tolja bele a borotvapenge nyeles részét és hogy a penge faragás közben ne mozoghasson, a fölösleges réseket forró cinnel, ólommal kiönti.

Mikor a kanálnak szánt fadarab a borotvakéssel való „nagyolás”-sal körülbelül eléri a kívánt méretet, a síma felületeken a kanál csészéjének és fülének körvonalait kell „kijelölni”. A csésze körvonalainak kijelölése cirkalommal történik akkor, ha a száj kerek lesz. Ha azonban a faragó a szájat szív- vagy tojásidomúnak szánta, akkor a síma felületre szív- vagy tojásidomúra szabott bőrdarabot fektet és azt hegyes árral vagy ceruzával láthatóan körülhatárolja. Ugyanígy történik a kanál fülének, vagyis fogójának kijelölése. Arra a kérdésemre, hogy a kanál fület minta nélkül talán nem is tudná megfaragni, a szilvászváradai kondás Német Varga Ferenc így válaszolt: — „De megtudnám! Azonban a mintával gyorsabban megy a dolog, meg nem is tévedhet az ember. Ha valahol meglátok egy takaros kanálfület, mindjárt mintát veszek róla.

A kijelölés után tovább folyik a nagyolás, aztán a kanálfaragó rendszerint elvégzi a kanál külső díszítését. Mindenekelőtt véglegesen megfaragja a fület, amelyen minden körülmények között kell akkora lyuknak lennie, hogy rajta egy ujjnyi széles csattos szíjat — amivel a kanalat majd a tarisznyára csatolják — át lehessen bújtatni.

Ha a kanál füle gondos és díszes faragás-munka, akkor még gondosabb, díszesebb a kanál csészéjének külső oldala, amely díszekkel teljesen be van borítva. A díszítés módja a lapos dombormű, a díszítőelemek pedig az egész palócföldön kedvelt minták: cserfalombból, virágokból, kútból, csillagokból, juhokból, sertésekéből, pásztorból, vadászból alkotott csoport.

A Vigh András-féle kanálon a fül elstilizált kosfej, amely makkot tart a szájában.

A kanál fenekén és oldalán látható elstilizált virágdíszek a régi ködmönök bőrapplikációira emlékeztetnek. A kos szembogarárt bevért vörösréz drótszegek jelzik, Berze Jani — a Csónakkút-majorbéli juhászszámadó, Berze István fia — a magafaragta kerécsészéjű kanál díszeit így magyarázza: — „A kanál füle kost formáz, amint a hídon áll. A kanál csészéjének szája körül kicakkolás van. A cakkolás alatt mezőben áll a juhász, kezében a kampó; előtte a puli, meg a nyáj, amint az itatókút felé haladnak. A kútnak van ágasa, géme, ostorfája vödörrel, kávája, itatóvályúja. A kút és egy cserlő között, de a bérc fölé, a nap képe.

Visszatérve a kanál faragására, a fül és a csésze földsiszítése után következik az igazi türelmi munka, a kanál csészéjének kivájása. A kivájás a kanálájóval történik; ezt a szerszámot kanálájónak, görbekésnek is nevezik. A kanálájó elhasznált bicskapenge, amelyet vájásra alkalmassá rendszeren a falu kovácsa alakít. A nyél és a fölerősítés módja teljesen olyan, mint a borotvakésnél. — „Az ájásnál — magyarázta Német Varga Ferenc — nagyon kell vigyázni, nehogy az ember a kanalat átájja. Ájás közben a kanalat szalonna zsírral kengetem, hogy idő előtt meg ne hasadjon. A kanál leginkább akkor hasad meg, ha a szabadban dolgozok rajta, a szél meg fúj.”

A pásztorság a maga használatára több fakanalat is tart. Egyet a tarisznyájára csatolva, a többi otthon tartaléknak, mivel a fakanalok nem hosszú életűek, legjobban az időjárás eszi őket; nagy melegben könnyen megrepádnak. Az, aki nem tud, vagy nem ér rá kanalat faragni — rendszerint erdőőrök, vadőrök, mezőőrök, erdőirtók, vadászok — pénzért, cserébre útján, legjobb esetben barátságból szerez a pásztoroktól fakanalat. Egy-egy gondosan, díszesen faragott, mindenképpen alkalmas kanálért jó árat fizetnek. Nem csoda! Az ilyen kanál hónapokig készül és raktár nincs belőle. Mert a palóc pásztor szeme is elsősorban a gondjára bízott jószágban van, csak mellékesen farag, ha éppen ideje, kedve van hozzá.

A bokréták vezetőségeihez!

A helyi bokréta-napok bejelentése — A Bokrétások Lapja következő száma

A Magyar Bokréta Szövetség azt óhajtja, hogy a bokréták a jövő esztendőre illetőleg program-szerűen vegyék tervbe a helyi bokréta-napok megrendezését is. A népművészeti értelemben érdekes vidékek gócpontjaiban egy-egy, az országot illetőleg sem túlzottan nagyszámú, de aztán annál nagyobb-szabású, komolyságú, sőt méltóságú bokréta-összpontosítás — igen, elosztva nemcsak az egész országra, de esztendőre is. — s az ötödik gyöngyös-bokrétás esztendőben teljessé kell tennünk a kultusz helyi elmélyítését is. A helyi bokréta-nap ezt az elmélyítést, jól szolgálja. Igen, a helyi bokréta-nap — a bokrétáknak a más nagyobb helyi ünnepeken való és minden esetben megkülönböztetett jó helyen való megjelentetése mellett — legyen kifejezetten a bokrétáé: az egész nap, attól kezdve, hogy a bokréták tagjai a legtökéletesebb népviseleti parádében mennek csoportosan a templomba, a délutáni, el nem nyújtott, de annál tökéletesebb előadásra át a bokrétás tánemulatságig, amin lehetőleg kötelező legyen a népviselet, de legalább is a nem népviseletben, jó magyar ruhában megjelenők, pl. — dupla belépődíjat fizessenek. (A szüreti multság „magyar ruha” a bokrétás kultusz szempontjából, mint legártalmasabb — megtéveszthet — a „civil” ruhánál is jobban üldözendő.) Nem kétséges, hogy bizonyos idő múlva

ezek a külön kedvességű helyi bokréta-napok, amikért a Szövetség kifelé épügy felelősséget vállal, mint a bokrétával jelzett nagy összpontosításokért — ugyan- csak átmennek a köztudatba. Igen, a Szövetség 1935-re már ilyen értelemben is meg akarja kezdeni a megbízható népművészeti programok szolgáltatását — bokrétás ünneptár! — a bokréták vezetőségei megfelelő, de mielőbbi megbeszélés után, — de legkésőbb 1934. december 10-ig jeleltsék be a maguk bokréta napját.

A Bokrétások Lapja legközelebbi száma 10-ke táján jelenik meg. A szerkesztőség kéri a Bokréták vezetőségeit, hogy az erre a száma szánt cikkeket november végéig, az apróbb közleményeket — lehetőleg színesen megírt híreket — legkésőbb december 5-ig küldjék be. És a Bokrétások Lapját minden bokrétás olvassa! Ami nem jelenti azt, hogy minden bokrétás — fizessen elő. Kifejezetten! A hangsúly az olvasáson van. A bokréták vezetőségei gondoskodjanak róla, hogy a lapot a heti összejöveteleken, — valamelyik estén — vagy hosszabb jellegű havi összejöveteleken — felolvassák. A bokréták tagjai közül az fizessen elő külön, akinek a különben csak-ugyan nem magas előfizetési díj egyáltalán nem jelent megterhelést: Megtalálni a módot, hogy mindenki olvassa a Bokrétások Lapját, ez a lényeg!

Bolyó Gáspár sorsa

Irta: DR. GYENES ISTVÁN Kúnseztmiklós.

Csikorgó hideggel köszöntött be a karácsony hete az 1685-ik esztendőben. A hónap elejéig leesett a hó és tisztára betemette a szabad-szállási országutat. Sik fehér hómező volt az egész határ, meddig csak a szem ellátott és ember legyen a talpán, aki ebben a nagy fehérségben a nádasok, erek, tavak között szeszélyesen kanyargó utat követni tudja. Különbben sem valami bátoroságos ilyen tájt a közlekedés ezen a környéken. A vidék homlóság a bomladozó török had martalóc csapatától, de már sűrűn feltűnedeznek a császári seregek vasas előőrsei, elharácsolva azt is, amit amazok meghagytak. A kigyóslát, laposrét nádasainban farkasok tanyáznak és ha mindezt a sok veszedelmet szerencsésen kikerülte az utas, még mindig hátra volt a »Nyakvágó«-i csárda, hirhedt betyárfészek, ahol sűrűn tünedeztek el a magányos utasok. Istentől ember nem is mozdult ki hazulról ebben a hófúvásos, zivatáros időben!

De lám, a bősziöri csárda mellől most kanyarodik az utra egy kis csapat vasas német. A lovak nehezen lépkednek a nagy hófúvásban, a lovasok dideregve nógatják a fáradt jószágokat, Sietniök kell Véber Dániel csa-

szári hadbiztos levelét hozzák Szolnokról, Kunszentmiklós város tanácsához.

Hej, hogy fogja a füle tövét vakargatni nemzeti Bolyó Gáspár főbíró uram, ha majd a levél nem éppen barátságos figyelmeztetéseit olvassa, mert az üzenet eképpen szólt:

»Ti körösi és kunszentmiklói bírák és esküdtek, hamislelkű kutyafiak, hány-szor parancsoltam, hogy jó kómekeket tartassatok, járassatok Halas alá, akik az híreket igazán meghozzák; ihol az ti emberetek oda volt, mégis máshonnan hozzák meg az hírt előbb tinálatoknál: elhagyjátok nyakas Lélek Kurafiai, bizony feikaróztatunk benneteket az ilyen hamisságokért; éjjel-nappal postán jöjjenek-menjenek embereitek; az ki most oda volt, lóhalálában jöjjön, mert bizony felakad érte. Ugy látom, az gabona elküldésében is hátramaradás van, parancsolom azért fejetekre, hogy holnap az gabona itt legyen vagy 60 szekérrel, vagy pedig az hadak ha hozzátok mennek, késsen találják, mert egyáltalában ez idegen hadak még az anyjok méhében levő csecsemőknek sem fognak kedvezni és egyébiránt úgy bántak veletek, mint afféle pribék kutya Embereketek. Datat Szolnok 10 Dec. 1685. Véber

Dániel m. p.«

Volt oka, volt nemzeti főbíró uramnak a vakaródzásra; mert éppen előtte való napokban hozott egy császár kemény parancsot a budai basától, amiben a fényes ábrázatu ur a karóba huzás nem éppen kellemes műveletével kecsgeleti megismertetni ökegyelmét, — ha a császári parancsnak eleget tesz.

»En budai vezir Agdy Rhaman pasa Isten engedelmeiből!

Ezen címeres pecsétetes parancsolatomat látván körösi, szentmiklói bírák és esküdtek, karóba való szófogatlan kutyák, fejetekre, feletetekre hagyom és parancsolom, úgy néj-sátok ki az szemeteket, ha Szolnokba egy csak életet találtok vinni. Értésemre leszen, az ti számotokra négy-száz karót csináltattam, veletek töltetem meg és azon kívül körösiek kétezer tatárnak házat, istállót készítették, ti peniglen szentmiklósiai hasonlóképpen, valamint az körösiek, három vagy négy nap alatt ott lesznek, ebben semmi multság ne legyen, mert halálotok érkezik ti reátok nyilvánosan. Kélt 1096 Dsemaziüvelvel havának 29 napján. (1685 XI. 22.)

Hát persze hogy nem is volt ebben semmi multság! Ha császári parancsnak engedelmeskedik, karóba huzza a török. Ha a budai basa rendeletére ezt meglagadja, főhadbiztos uram épp úgy nem ismer irlalmat!

Bizony nem is törekedett senki ebben az időben a bírói tisztségre, mert az leginkább életveszéllyel járt. A török is a német is mindenért a bírót vette elő. Ha a falu nem tudta az előirt adót, vagy élelmet kiuzzadni, tüstént a bírót fogták fülön és rövid uton akasztó-fával és karóval torolták meg a hivatali késedelmet. Örülhetett szegény bíró, ha 25 bottal szabadult. Ráday Gáspár pestmegyei alispán 1683 január 11-én körlevélben utasította a szálláspénz megfizetésére a községeket, szigoruan meghagyván, hogy nemfizetés esetén költözve hozzák be mindenünnen a bírakat. Nem is volt hát csodálatos, ha a bíró és esküdt alig várta az esztendő végét, ami veszedelmes tisztségétől megszabadította. Léven a bírói tisztség egy kerek esztendőre szóló. Ha ez karóbakinzás, akasztófa, kérébelérés, vagy egyéb akkor szokásos »fegyelmi büntetés« nélkül eltelt, Istennek hálát adva adta át hivatalát a volt előljáróság a soron következőnek. És ezek után már nem találjuk különösnek, hogy 1680-ban az ujonnan választott halasi előljáróságnak ezzel a beszéddel adta át a lelépő bíró a hivatalát:

»Édes barátaink, az kik következendők vagytok ez nyomoruságban, Isten ti szent Felsőge tartson meg az igaz hitben és az jó lelki ismeretben. Engedje Isten barátaink, hogy kegyelmeiteknek is ideje bételvén, válhassanak meg ez nyomoruságos háztul békével. Annak felette pedig adjon Isten erőt ez nyomorult Tisztnek elviselésére«.

Jó Bolyó Gáspár szentmiklói főbíró uram persze hogy ijedten tapogatta nyakát a fanásteremi ámbitusán, nem, az Urnak 1865 évében a főbírói tisztség a Kiskunságban igazán nem tartozott a nagyobb élvezetek közé.

GYÖNYÖSBOKRÉTA-EMLÉK: GÉDERLAKIAK.

M. T. I. felvétele

Somogyországból . . .

A szentaiak regélték Kaposvárot a Somogyország bokrétájában:

Hajnalodik már a nap
Keljenek föl az urak,
Ugy dicsérjük őket
Szent István nevében.
Haj regő rajta,
Azt is megadhattya,
Az a nagy Uristen.

Aggyon az Uristen
Ennek a gazdának
Hat szép ökröt.
Ökör mellé szekeret
Szekér mellé kereket,
Kerék mellé löcsöt,
Löcs mellé vasszöget,
Vasszög mellé faszöget.
Haj regő rajta,
Azt is megadhattya,
Az a nagy Uristen.

Aggyon az Uristen
Ennek a gazdának
Aranyostort a kezébe
Piros bécsi keszkenővel,
Haj regő rajta,

Azt is megadhattya,
Az a nagy Uristen.

Aggyon az Uristen
Ennek a gazdának
Két szép tehenet,
Tejet, vaját eleget,
Hadd süssenek rétest
A szegény regélőknek.
Haj regő rajta,
Azt is megadhattya,
Az a nagy Uristen.

Aggyon az Uristen
Ennek a gazdának
Két szép kecskét,
Melléje menyecskét,
Menyecskéhez jó szerencsét,
Haj regő rajta,
Azt is megadhattya,
Az a nagy Uristen.

Aggyon az Uristen
Ennek a gazdának
Hat hold földet,
Hatvan mérő lencsét,
Ahhoz jó szerencsét.

Haj regő rajta,
Azt is megadhattya,
Az a nagy Uristen.

Aggyon az Uristen
Ennek a gazdának
Két szép ólat,
Bele száz malacot,
Hogy egyikből kifussanak,
A másikba befussanak,
Haj regő rajta,
Azt is megadhattya,
Az a nagy Uristen.

Széken ül a gazda.
Posztó nadrág rajta.
Ezer forint a zsebjében
Fele a gazdáé,
Fele szegény regélőké.
Haj regő rajta,
Azt is megadhattya,
Az a nagy Uristen.

Rozit Isten meg ne mentse,
Kebelébe rejtse.
Dunya alá takargassa,
Ugy nyiktassa,
Mint a koca a malacát,
De még annál is jobban.
Haj regő rajta,
Azt is megadhattya,
Az a nagy Uristen.

Benda András jégbefagyasztatása

Buzsa Józsi bácsi géderlaki gazda elmondása nyomán

En kilenc éves voltam akkor, vagyis ezer-
nyócszázhatvankettőbe. Ujév előtt történt
valamelyik napon, hogy a strázsák, akik a
gát mellett őrködtek, hírül hozták, hogy a
Duna elszakította a tötést. A községbe do-
bóttak, kongattak, mi gyerekek fészalattunk
a pallásra, oszt az asszonyokkal a fal-likon
nőztük, hogy gyün-e a víz. A Körtvéyes-
domb nem engedte a víz erejét mingyárt a
falunak, így a folyása a Szerecsendülön
Köröszttül egyidejig Kalocsa felé ment, de
aztán mégis csak elborította az egész kös-
séget. A szentegyház előtt az ajtónál még
ma is van a küszöbön egy vas. Ehhez a
víz hozzáfagyott, mer csuda hideg idő vót,
oda oszt az nem engedte be a vizet. Az is-
kola meg a templom, mivel dombosabb he-
lyen van, menekülő hely lett, hamar tele
lett dunyhákkal, házibútorokkal, asszonyok-
kal meg gyerekekkel. Egyszóval, egypár
ház kivételével az egész falu be volt öntve.
Az emberek éccaka deszkákból szögeztek
össze „lészát” és azon horták a menekülő-
ket, meg a jószágot. Az állatokat a trá-
gyadombok tetejire, meg Vellás Mihály por-
tájára vitték, mer az is dombosabb hely.
A mi házunkba se gyűtt be a víz. A vízbe
aztán egymásután dültek össze a vályogbul
és a tömésből épült házak. Sok helyütt a
víz úgy fölemelkedett, hogy az ablakokon
foly be. Akkor történt az is, hogy Horváth
István felült a háza tetejire, mer az abl-
lakon már befolyt a víz. Azt is megmon-
dom, hogy mér nem menekült el. A faluba
akkor még csak egy-két falióra vót csak.
Neki vót. Onnan a háztetőről hallgatta,
hogy üt-e még, hányat üt. A többiek távo-
labbrul mindig hajtogatták: Haj! Horváth
haj! hányat üt az óra? Ő pedig egész éc-
caka mindig kajátotta, hányat. Sokállották
a reggelt.

A víz négy-öt napig vót a községbe.

Elfelejtettem mondani, hogy délután há-
romkor szakította el a víz a gátat egy kilo-
méterre Ordastól mifelénk. Este kilenc óra-
kor pedig már elborította az egész közsé-
get, csak a menekülő helyeket nem. Retten-
tő hideg vót, másnap délelőtt már lehetett
járni jégen is a községbe, mer ahol megcsil-
lapodott a víz, ott befagyott. Másutt csak
folyt.

Azokba a napokba történt pedig, hogy
Benda András a menekülő holmijából lo-
pott. Megcsipték. Az iskola sarkánál le-
gyugták a jég alá. De nem fulladt meg,
mert a jég alatt elmászott vagy harmincöt
métert, oszt a tulsó soron levő ház előtt,
amelyik dombon van, fölgyűtt a jég alu.
De az emberek megint elcsipték, elvitték
a falu házához és ott kikötötték a kapuba.
Dudás András bíró pedig megparancsolta,

hogy mindenki öncse le egy vödör vízzel.
Rettentő hideg vót, úgyhogy Bendára ráfa-
gyott a víz. Egyik vödör a másik után,
csak fagyott rá a víz, már nem messze vót
hozzá, hogy jégbálvánnyá változzék. Ez a
bizonyos Benda. Később oszt eleresztették
ugyan, de akkor már olyan nyavalyát szer-
zett, hogy hamarosan bele is pusztult.

Hát az akkor így vót . . .

V. L.

Ilyesfélét emlegettünk, kértünk legutóbbi
számunkban: jegyezzük le itt-ott idős fér-
fiak, asszonyok által mondott történeteket,
mégpedig esetleg szóról-szóra. E kérésünket
megismételjük.

Ország bokrétája

E rovatban a szövetség alapszabá-
lyai szerint működő helyi egyesületek
„Bokréták” sorozatát adjuk, meg-
alakulásuk sorrendjében. Más állító-
lag hasonló szándékú, de nem a szö-
vetség alapszabályai szerint működő
csoportosulások — bokrétautánszatok-
nak, vadbokrétáknak tekintendők.

Nagykállói bokréta.

Elnök: Szabó Antal ig. tanító.

Titkár: Nagy Károly tanító.

Pénztáros: Borsy István.

Ellenőr: Vass István.

Tagok: Marján Mariska, Vass Zsuzsi, Ács
Bözsike, Vágó Piroska, Aradi Bözsike, Vágó
Ica, Borsi Julia, Toka Bözsike, Imre Bözsike,
Borsy Karolina, Borsy Ágnes, vitéz Kiss
Jenő, Szabó Sándor, B. Vass József, Vágó
Lajos, Toka Menyhért, Borsy Lajos, Szabó
György, Somogyi József, Borsy László, Ara-
di András, Lőrinczy István, Bartha Gábor

A kiskomáromi bokréta

Elnök: Szilvay Gyula közs. jegyző.

Titkár: Tólos József kiskgazda.

Pénztáros: Gábor Géza kiskgazda.

Ellenőr: Zsoldos Mihály kiskgazda.

Tagok: Gábor Gézáné Bedő Rózsa, Káfká
Györgyné Tibol Rozália, Tibol Józsefné Bo-
dor Irma, Zsoldos Jánosné Laky Margit,
Zsoldos Pálné Kulcsár Margit, Tólos Ma-
riska, Gábor Mariska, Molnár Erszébet,
Marton Gizella, Marton Rozika, Könez Ma-
riska, Gábor Géza, Káfká György, Tibol Jó-
zsef, Zsoldos János, Zsoldos Pál, Zsoldos
László, Zsoldos Imre, Németh József, Ká-
lóczi Ferenc, Tibol Pál, Tibol János.

Bokréták - alakulóban

A Magyar Bokréta Szövetséghez tartó-
zó bokréták száma százegynéhány. S a fő-
mes divat egyre terjed, egyre több hely-
ség helyezkedik bele a mozgalomba és alakítja
meg a maga büszkeségét a „bokrétát”, hogy
a sok bokréta együtt ország bokrétája, or-
szág büszkesége legyen. Itt néhány olyan
helységről szólunk, ahol alakulóban vannak
a bokréták, igen, Gyöngyös városában is.

Atkár. A község története a kúforrá ok
és hagyományok nyomán 1325-ig nyúlik
vissza, mikor az Aba-nemzettség birtoka volt.
Határában végződik a „Csörszárka”. Fő-
képpen kiskgazdák lakják. Esküvői menyecs-
ketánc, karikástánc és sarkantyústánc ad-
ják az alakuló bokréta műsorának gerincét.
A bokréta megalakításán Pók Márton igaz-
gató-tanító fáradozik.

Gyöngyöshalász. A községet földművelő nép
lakja. A népviselet kihálóban volt, de a fel-
található nyomok segítségével újrálédhet.
Tekintve, hogy a lelkesedés nagy, minden
remény megvan. Aratóünnep és egy különle-
ges — „kettes ugrós” — esáadás a be-
mutatandók kiemelkedő része. A bokréta
megalakításán itt Miklós Gáspár igazgató-
tanító fáradozik.

Gyöngyös város. Férficsoport alakul, Pá-
czay János karnagy vezetésével. A hatalmas,
a rendesnél sokkalta nagyobb s remekművű
ezüstgombok a dolmányokon, igazán „meg-
akadhat” rajtuk a szem.

Gyöngyöspata. A népviselet igen festői
és jó állapotban még megvan. Szép kendők,
ringó szoknyák, a nők is viselik a helyre
eszmát. Szüreti szokásaikat állítják be ala-
kuló bokrétájuk keretében, ősi dalokkal, és
táncal, Dr. Hauer Lajos főjegyző vette ke-
zébe a bokréta megszervezésének munkáját.

Kiskörös. Nagyközség, kb. tizennégyezer
lakossal, de a nagyon szép viseletet jól
tartja. A bokrétát Varga János tanító szer-
vezi.

Nagyréde. A Mátra aljában fekszik. A
Rhédey grófok nevüket innen vették. Szín-
tisztá magyarok lakják, viseletük ősi. A
nők bő ingvállat, színes, kivarrott pruszlikot
és apró ráncokba szedett színes szoknyát
viselnek. Főkötőjük díszes, kivarros. A
férfiak fekete bársonymellényt, borjúszerű
inget és zsinóros nadrágot hordanak. Roz-
maring a kalapjuk mellett. Lakodalmi szo-
kásuk a „fektető”. Rigmusra táncolnak. La-
cza Károly főjegyző fáradozik a bokrétáért.

Uszód. Kalocsa-vidék egyik községe, köz-
vetlenül a Nagyduna mentén. Viselete is
rekonságot tart a kalocsaival. A bokrétát
ifj. Benedek Sándor szervezi.

*

A Bokréta Szövetség biztosra veszi, hogy
a nyugodalmas téli estékre tervezett látó-
gatások sok örömet szereznek a szövetség
képviselőinek: addigra a csodák teljesen ki-
alakulnak.

Harmadik Dömötör

Írta: JÁNOSI GYÖRGY, Váralja.

Harmadik Dömötör... Ha egyszer olyan szépen hangzik, akár valami mese-cim. Tulajdonképp ugyan helyesebb volna »Dömötör harmadszor« címet adni, mivel ama Dömötör juhászról lesz benne szó immár harmadszor — hála Istennek — akiről már kétszer szó volt e lap hasábjain. No, de hát a szép csak föbb, mint a helyes. Különben »Dömötör harmadszor« sem volt a cikk címe, a szerző a »Bokréta derüje« rovatba szánta. Ön-hatalmulag vesszük külön címmel, ha egyszer jókorára nőtt — harmadszor harmadik Dömötör s ha egyszer épp e történetke láncban csak órála esik szó. Azért csak bocsánatot kér... (A szerk.)

Annyi bizonyos, hogy a váraljai bokréta tagjai között a legnépszerűbb a jó öreg Dömötör Sándor, a mindentudó juhász. Az ő dolgai külön könyvet érdemének, megjegyzései, humora a magyar nép derüs világnézetének legszebb bizonyítéka. Csupa óroni öt figyelné, hallgatni. Órála szól alább a többi közt néhány feljegyzés.

A jó öreg Sándor bátyánk otthon Váralján, boldog és egyszerű igénytelenségben él, csak akkor iszik, amint mondogatja: Ha van mit. Nem nagyon tetszett neki a bőséges, poszt koszt. Nem nagyon tetszett, mert ugymond az öreg:

— Délbe hus, este hus, egy egész tetésteli lánygyér hus... Nem jó, mer az embőrfija ojjan lősz, mint a kutya: furtonfurt csontot kő rágnia.

— Hát mit szokott kend otthon enni, Sándor bátyám? — kérdezte az öregtől valaki.

— Mit-e? — csapta fel a fejét az öreg. — Mindenféle jót, ződ paprikát, szalonnát, kenyeret, szedret. Szóval azt, amit a jó Isten maga készít. És nem ezeket az emberi kolyvalékokat.

Az öreg nagy furulya-állománnyal — vagy ötven darabbal! — vonult fel Pestre. Volt, vagy harminc darab aládájában. Azt gondolta, hogy mind eladja.

Egyetlenegyét sem adott el.

Vitte vissza nagy hallgatagon.

Az ifjuság belekötött:

— Hát mér emelte kend fel ezt a sok furulyát, ha egyet se tudott eladni?

Az öreg megszítja a pipáját, mélyen, hosszasan elgondolkodott s szent meggyőződéssel jegyezte meg:

— Bajos ott furulyát eladni, ahol annyi a flótás.

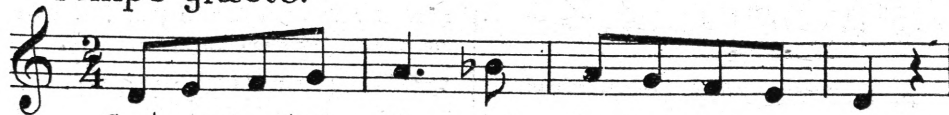
A vonatban, Pestről hazafele mégiscsak jó vásárt csinált az öreg. Jócskán eladott az állományból.

— Nekem is egyet, nekem is egyet! — harsogták a kedves vevők mosolyogva.

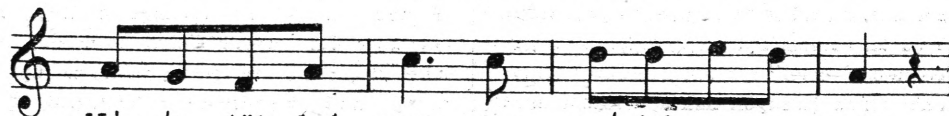
— Ezt veszem meg! — kiáltotta az egyik és épp azt vette kezébe, amivel az öreg maga furulyázgat.

Szakmári dal

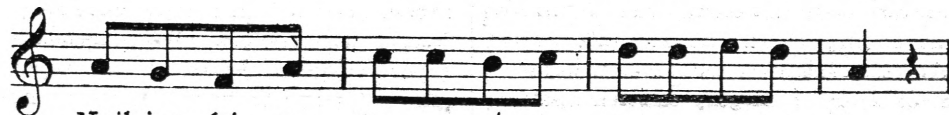
Tempo giusto.

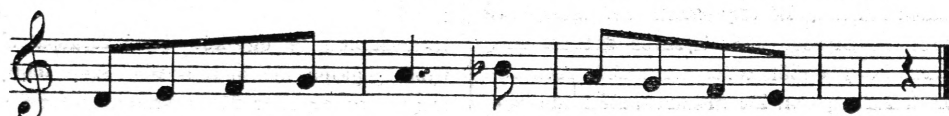
Szép-szakmá-ri lá - nyok Is - ten ve - le - tek!

Már én töb - bet nem be - szé - lek ve - le - tek.

Nyil - jon ki a ba - zsa - ró - zsa a ke - ze - tek - be:

Há - rom é - vig nem sza - ki - tok be - lő - le.

Volly István feljegyzése.

Az öreg kivette a kezéből ezt a furulyát, megsimogatta, jól megnézegette, és ártatlanul kérdezte:

— Van a naccságos urnak száz pengője?

— Van. — Volt a felelet.

— Hát, lássa, tisztesség essék, ne vegye sértésnek, de ezt a furulyát száz pengőért se adom. — Egy kicsit elhallgatott az öreg s a meglepett csendben tovább folytatta. — Nagy kincs ez az egész világnak, mer ez az a furulya, akivel a rádióba behangoztam.

Egy nem éppen jóképű ur is szeretett volna tőle venni vagy két remekbefaragott furulyát. Igért darabjáért két pengőt. De az öreg a világ minden kincseért sem adta oda egyiket se.

— MÉR nem ad kend? — Kérdeztük szemrehányóan az öregtől. — Hiszen kétszeres árat ígér érte!

— MÉR? Hát azért, — felelte az öreg nagy meggondoltan, — mer a jó, oskolázott furulya nem minden silány embőr kezébe való, mer szégyönt hoz a furulya csinálójára.

Az meg Kaposváron történt a Somogyország bokkrétája idején az öreggel az »iparszínházba« — így nevezi következetesen az iparos színházat — hogy ebéd alatt valamelyik jókedvű bokkrétás legény incselkedve mondta:

— Öreg! Maga nem tud ojan notát fujni, amit én el ne tudnék táncolni.

— Nahát! — kiáltott az öreg és vette a furulyáját.

A legény ledobta a kabátját, a középre állt és kihívóan szólt:

— Na!...

Az öreg fujta. Fujta, egyre fujta. A legény állt és állt, mozdulatlanul.

Az öreg egy kis szünetet tartott s csak úgy foghegyről szólt:

— Egy.

Azután másik dalba kezdett, régi, elfelejtett, betyár dalba, virtuosus táncnótába. Sose ball illyet a mai nemzedék. A legény se, aki úgy állt elképedve, mozdulatlanul a közepén, mint a cövek.

— Kettő. — Mondta az öreg és már trillázott a harmadik, mint a pacsirta odafent az ég kék magasan az aratásra váró buza-táblák felett.

De már ennek a végél nem várta meg a legény, vette a kabátját, vállára vetette s kifordult a teremből, mint a meleg cipó a forró kemencéből.

Az öreg pedig fujta, fujta, úgy egy jó félóráig, akkor levette szájáról a furulyát, maga elé tette az asztalra és komoran szólt:

— Hun vagynak már azok, akik erre táncolni tudtak?

Paulinitől Kaposváron az öreg egy szép, vastag szivart kapott szereplés után, mert igen nagyon szépen fujta. Különösen szépen és különösen azt a nótát, hogy:

»Édös tejet adtam én a madárnak...«

No meg a Patkó betyár nótáját is.

A szivarral az öreg elhuzódott egy árnyas fa alá a padra. Ott leült. Rágyujtott és nézte a lenyugvó nap aranyjátékát a zöld pázsiton, mint gyermekkori mesék aranyhalainak játékát a hegyi patakban a képzelet.

Az egyik váraljai bokkrétás leány odatelepedett az öreg mellé mint tündér királykisasszony a magas szirt tövébe.

— Ide ülök. Megengedi kend, Sándor bácsi? — kérdezte.

— Üjj! Nem bánom! — Felelt halkan az öreg. — De engem ne zaklass semmi szóval. Mer, látod, szivarzom...

Bokrétás hírek

A cukorrépa-elmélet

A bokrétánál is — mint minden áldozatos, önzetlen s eredményes ügynél — jelentkezik hát az az emberi nyavalya, amit én a „cukorrépa-elmélettel” szoktam magyarázni: amikor az eredmények már-már kilaakulnak, megjelennek az eredmények megkívánói és most már egészen olcsón kívánnak osztózkodni, legalább is a „dicsőségben”.

Nagyon kemény, sáros, fekete földben terem a cukorrépa. Szegény emberek assák ki a földből, azok tisztogatják sok fáradság, kinlódás árán. Bizony soknak felmarja a munka a körmét. Sok kserves munka kell ahhoz, hogy ebből a földtermékből szép fehér cukor legyen. De mikor azután ragyogó fehér cukorként kerül a zasztalra — rászállnak a legyek. Olykor annyi légy száll rá, hogy alig győzi az emebr elverni őket a dolgos légyecsapóval.

A bokrétamozgalom irányítóinak a lelket, idegeit hasogatta meg a kemény áldozatos munka, mire a magyar nemzet asztlára letehettek az áldott földből kiásott édes-nemes kincset. Most ebből is szálldosó vadoncok akarnak kóstolgatni. Meg kell szabadítani tőlük a — cukrot.

Bodócs Gyula, Kecskemét

—X—

Fedák Béla igazgató-tanítót áthelyezték. Egyik legrégebbi bokrétás-barátunk Fedák Béla igazgató-tanító, a bocsárlapujtói bokrétá elnöke, Csupa szeretet, készség, lelkesedés és a mozgalomhoz való feltétlen hűség. Kitűnő barátunkat most áthelyezték a kis Bocsárlapujtóról a nagy Salgótarjánba. Hivatalában ez bizonyára nagyobb hatáskör, tehát előmenetel, nekünk bokrétás-„önzésből” (?) mégis szomorkodnunk kellene, ha . . . Egyrészt hozzá való barátságunk bokrétás-„érdekeinket” nem bírná „belátásra”, másrészt, ha nem bírnánk ígérését, hogy tovább is — bokrétás barátunk marad, ha más bokrétás-„hatáskörrel” is, mint eddig. Bizonyára jó ígéretnak számít ugyanis az áthelyezést tudató levele, melyből szabadjon e sorokat idézni: „. . . ha így ott is hagylak benneteket, remélem, hogy azért még találkozunk, valami kapcsolatot találunk az összeköttetés további fenntartására, hadd örülhesek intézményeteknek, melynek bölcsőjénél szerencsés voltam jelenlenni. Ha akármiben szolgáltatotokra lehetek, a legnagyobb készséggel állok rendelkezésetekre.” **Isten veled bokrétás-Fedák Béla!** És — Isten hozott mindjárt!

Bokrétanap Szakmáron. Október 21-én nevezetes ünnepet ült Szakmár. A bokrétás gondolat jegyében folyt le az egész nap: ime egy bokrétás község, amelyik teljes mértékig átérzte a népművészeti divat értelmét, a divat szót természetesen a legnemesebb értelemben véve. Mert ez a „divat” már az egész magyar életben kezdi éreztetni jóhatását. Különbözik pedig Szakmár aprajánagyja alig várta már e napot. Különösen nagy volt a készülődés a lányoknál, menyecskekéknél, hisz mindenki a legkifogástalanabb népviseletben kívánt a bokrétanapon megjelenni. Szakmár szép napján. — „Es — így írta Szakmárról Kelemen Albert kántor — igenis már majdnem meztagsadták ezt a viseletet. De szerencsére jött a bokrétamozgalom s egy-két év leforgása alatt újból jogaiba állította a régi szép népviseletet. Így október 21-én valóban örömmel volt Szakmáron . . . Délelőtt díszfelvonulás a templomba. A menetben a bokrétán kívül résztvettek a különféle testületek, leventék, tűzoltók stb. azután következett — egész Szakmár. A mulatság litánia után kezdődött.” Áhitat, aztán vigalom s az egész bokrétás nap volt. Az általános tánc előtt a bokrétások természetesen bemutatták minden szép tudományukat — dalban, táncban is. Pirkadattól alkonyatig bokrétá a lelkekben is, Szakmár — éli a bokrétásságot a legbelsőbb értelemben, mit a bokrétás gondolat kínál.

A cigándi bokrétá november 25-én este 8 órakor Cigándon bokrétá-estet rendez.

„NÉPÁLET”. A Magyar Néprajzi Társaság évaegyeves képes folyóirata. Megszerzhető a Magyar Néprajzi Társaság tagtagával, vagy előfizetés útján. Az évi tagdíj 4 pengő, mely két részletben is befizethető. (Az előfizetés évi 8 pengő.) Tagsági jelentkezés vagy előfizetés küldendő: Magyar Néprajzi Társaság Titkári Hivatalának, Budapest, X. Elnök-utca 13., Néprajzi Múzeum.

A Berliner Tageblatt cikke a Gyöngyös-bokrétáról. A külföldi sajtót egyre nagyobb mértékben foglalkoztatja a magyar bokrétamozgalom s természetesen legjobban elragadja az iránytmutató Gyöngyös-bokrétá. A Berliner Tageblatt most majdnem teljes oldalt szentel az ügynek. A cikk csupa elragadtatás. Ahogy a képek sorát a cikkíró leírja, érezni, mily mértékig hiszi is mondatát: „nézünk, csodálkozunk és meghatódunk. Meglep a viselet rendkívüli színesége, elragad a népdalok, táncok, játékok százféle változata s elcsodálkozunk, mennyi kecsesség él a népben . . .” A csárdásról természetesen külön is beszél, megállapítja, hogy százféle formája van s igenis ünnepl

e csodálatos tény: ó — csak éppen eszünkbe jut — mult számunkban emlegettünk bizonyos helybéli szerkesztőt, aki sokallotta a Gyöngyös-bokrétában a csárdást. — „Unta!”. Szegény . . . De lássuk tovább a Tageblatt cikkét! Mondja: „Ahogy fennállottak a színpadon, leány a legény mellett, férfi az asszony mellett és a gyermekek, aranyból, ezüstből, ékkövekből összeállított ötvösremekhez hasonlított a színpad, — remekbe formált ékszer földanyánk kebelén.” Így, — egy külföldi lap . . .

A magyar népdalkincs remekei az Új Időkben. Az Új Idők, Herceg Ferenc nagyletterjedtségű hetilapja is a magyar népdal szolgálatába állította zenei rovatát, melyben „Igazgyöngyök” címmel, nagyreszt kevéssé ismert, kétségtelenül népi eredetű dalok sorát közli Szabolcsi Bence zeneesztétikus: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Vikár Béla, Nádasi Kálmán stb. gyűjteményéből.

Bokrétás lakodalmak, de — igazában. Incze Imre rektor, a bátai bokrétá titkára, október 5-én esküdött örök hűséget Dunai Annának. A lakodalomra a bátai bokrétá háziünnepséget rendezett: teljesen a bátai szokások szerint tartották a lakodalmat. Bokrétás násznagy kérte a menyasszonyt, a szakácsasszonyok táncát is eljárták, meg az üvegesárdást is.

Galgahévízről írják: Sėti Margit galgahévi bokrétáslánynak november 6-án volt az esküvője Kiss Józseffel.

Valamint:

Boszák Erzsébet, a géderlaki bokrétá tagja, házasságot kötött Kovács Pállal.

Simon Ilona, a géderlaki bokrétá tagja, gyűrűt váltott Csada József legénnyel.

Kiskomáromból ezt jelentik:

A kiskomáromi bokrétá két virága: Gábor Mariska és Molnár Böske hamarosan menyasszonyok lesznek.

Egyszóval van elég bokrétá-lakodalom — igazában, de azért a bujáciak veestnek:

Gábor István bokrétás októberben vezette oltárhoz Petre Arankát, aki szintén a bokrétá tagja.

Vanák István okt. 15-én tartotta esküvőjét Gulyás Böskével a bokrétá tagjával.

Vajgel Ilona bokrétást ez őszön veszi feleségül Keczei György bujáci legény.

Mikudina István bokrétás és Molnár Angyalka bokrétás októberben kötöttek házasságot.

F. szerkesztő és kiadó: PAULINI BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 49. szám.
Telefon: 40-5-44.

Hoffmann és Társa nyomda, Próféta-utca 7.

Detsinyi r. t. nagydrogériája Budapest
V., Vilmos császár-ut 6.

== Az összes kozmetikai cikkek, illatszerek, szappanok legolcsóbb beszerzési forrása. ==